

ՕՐԱԳԻՐ ԶՄԻՌՆԻԱՅ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԵՐԿՈՏԱՍԱՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ԶՄԻՌՆԻԱՅ ՈՒՐԲԱԹ 7 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 1851

ԹԻՒ 404

ԶՄԻՌՆԻԱՅ, 7 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ

Վաճառականութիւնը ոչ միայն հարստութիւն և ճոխութեան տղիւր մըն է զանազան ազգաց և ժողովրդաց մէջ, այլև բարեկրթութեան և քաղաքական բարեկրթութեանց զարգանալուն մեծագոյն գործակից կըլլայ ամէն կերպիւ։ Վաճառականը կանոնաւոր հաղորդակցութիւն ունենալով շահատան երևելի մայրաքաղաքաց հետ և բարեկամական կապակցութիւններ հաստատելով անոնց բնակչաց հետ, տարակոյտ չկայ թէ մեծամեծ օգուտներ կրնայ քաղել ի մասին բարոյական և ուսումնական յառաջդիմութեան։ Իսկ այս վաճառական քանի մը անգամ լրջաւոր միջոցաւ յորդորեցինք և քաղաքները մերազնեայ երևելիները, որպէսզի ընդհանուր ազգին բարեկրթութեանը, քաղաքակրթութեանը և ճոխութեանը նպաստամտոյց ըլլալու համար՝ հոգ տանին գոնէ մէկ երկու բաժնորդական օրինաւոր վաճառատուն հիմնադրելու։ Իրոպայի գըլխաւոր քաղաքները և մանաւանդ ի Լոնտոն, որ այս դարուս մէջ տիեզերաց մայրաքաղաքը կը համարուի թէ ի մասին վաճառականութեան և թէ իւր քաղաքական ազդեցութեանը կողմնէ։

Իբրև օրինակ նախանշաւորութեան համազգի եղբարց, Լոնտոնի (Յոյն վաճառականաց ցուցակը հրատարակեցինք լրագրոյս 399 թերթին մէջ, և ըսինք թէ Յոյները առայժմ 24 վաճառատուն ունին Լոնտոնի մէջ՝ առանց հաշուելու Վրացի ուրիշ քաղաքները ունեցած առևտրական հաստատութիւններն։ Վաճառակոյ առթիւ կը յարեմք թէ, շեղենացի մեր եղբարքը՝ օրըստօրէ ևս առաւել հարստանալու և յառաջդիմելու հաստատուն փափագէ մը շարժեալ ամէն շահատան գըլխաւոր քաղաքները օրինաւոր մեծ վաճառա-

տուններ հաստատելէն ի վեր, մօտ ժամանակներու կալիքայի մէջ ևս երկու երեքի վաճառատուն կանգնեցին։ Երբեք մէկը Շէլլի և ընկերք, և միւսը Ռալի և Սալրոգանի կը կոչուի։ Որոնք մեծ գումար արմտիք, բրինձ, շաքար, բամբակ, լեզակ, և Զոգկաստանի ուրիշ զանազան հաստուածք կը յուղարկեն Լոնդայի քաղաքները, և անոնց փոխարէն բերել կուտան ազդի ազգի բամբակեղէն և ուրիշ տեսակ արհեստակերտութիւններ։

Լրջ մեր Հայոց ազգը, որուն ձեռքն էր հին ժամանակը Լիւիսի գըլխաւոր առևտուրը, և Լոնդայի հետ ևս երեքի վաճառականութիւն կը ներ, և իւր հաւատարմութեամբ գործունեայ ընթացքով մեծ յարգ և համարում ստացած էր օտար ազգաց առջև, մեր սիրելի Հայոց ազգը կըսեմք միթէ ոսկաւ առ ոսկաւ բոլորովին օտար ազգաց ձեռքը յանձնէ՝ պիտի իւր առևտրական վաղի մի բարեկրթող կացութիւնը։ Եւ, քան իցի, մեք չեմք կրնար հաւատաւոր մեր համազգի եղբարքը, որ բաւական հանձար, ազգասիրութիւն և միջոց իսկ ունին՝ անփոյթ մտաւ ընդհանուր ազգին ներկայ և ապագայ վիճակին վրայ, բոլորովին պիտի անհոգանան առևտրական հաստատութեանց վրայոք Լոնդայի մէջ։ Եւ ընդհանրապէս տկար քաղաքները թիւները ըստ այսմ մասին ապարդիւն պիտի լինին։ Եւ իսկ ինչ որ Լոնդայի մէջ ընդհանրապէս տկարութիւն մը հաստատուեց ևս մեք ընենք, և մօտերս օրինաւոր վաճառատուն մը պիտի բացուի ի Լոնտոն։ Եւ, ինչ մեծ ուրախութեան պատճառ պիտի ըլլայ արդեօք բոլոր ազգասիրաց, երբոր

Լրջաւոր առաջին անգամ պիտի հրատարակէ յիշեալ ընկերութեան գործադրութիւնը և անոր արժանապարհ անունը։ Եւ կարծեմք թէ ոչ միայն Հայոց լրագիրները, այլև Լոնտոնի օրագիրները անգամ ուրախ սրտիւ և հաճութեամբ պիտի որոշեն Հայոց նոր վաճառատան մը հաստատութիւնը ի Լոնտոն, և յարստեալութիւն ու յաջողութիւն պիտի բարեմաղթեն անոր։ Եւ երկու բայութիւն չունինք թէ այս առաջին վաճառատունը սկիզբ պիտի ըլլայ ուրիշ զանազան հաշազգի առևտրական հաստատութեանց ի Լոնտոն և ուրիշ շահատան գըլխաւոր քաղաքաց մէջ։

Եւ նիւթոյն վրայոք կալիքայի Վաճառական հոկտեմբերի 15 թերթին մէջ ընկերակի յօդուած մը կը կարդամք։ Որուն գըլխաւոր մասունքը հետեւեալներն են։

«Իսկ ամօք յառաջ հրատարակեցաք թէ՛ քանի մեծամեծ օգտութիւնս քաղել ազգ մեր ի շահավաճառութեանց անտի աշխարհի, եթէ բաւարար ի տեղիս տեղիս ընկերական գործարանս։ Եւ քաղաք, թէ չեք ազգ այնքան ցանեալ և տարածեալ ընդ աշխարհ ամենայն, որպիսի է մեր Զուգար զպէսպէս յաջողակութիւնս՝ զորս քաղել կարէր նա՝ յարդի լուսաւոր ազգաց՝ և ի հանապազօրոգեան հնարից գիւրեւոյ նոցա գհաղորդութիւնս հեռաւորաց ընդ հեռաւորս։ Եւ սացաք եթէ՛ անուն աշխարհի մերոյ և բերք կամ մթերք նորա ոչ անանային երբեք իւր զյարգ, քան թէ սովին միջոց։ Եւ ամենք բաշգիտացաք և քարոզեմք տակաւին, թէ Սի միայն առաջնորդ քաղաքականութեան ազգի իրեք հաղորդութիւնն է։ Զայնակիցս մեզ ընկալաք ի սոյն, և զմանս ի պաշտօնակից Լրջարց։ Երբ տան անգամ լաւ ևս գրեցին քան զմեզ, և

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

(Զորանկութիւն 11)

Պատուելին իւր վերոյ գրեալ փաստերուն տը կարութիւնը ճանչալով՝ ուրիշ ճամբայ մըն ալ կը բռնէ։ Փաւստոս իր անձին և ազգատոհմին Հայ ըլլալը վկայելով «Եւ զերոյ քանի ազգի իւրանս (Սահառանկաց) (Եր. 29) ըսելով՝ առանց մէկ օրինաւոր սպառնոյց մը ունենալու, կրնայ կրօն «ուրիշ քանի քեզ քրիստոս ըլլայ իսկական», և նպատակին աւելի զիւրաւ։ Հասնելու համար՝ բառերուն կարգն ալ կը փոխուի։ «Եւ իւրոյ ազգի քանի» կը գրէ։ Իսկ նոր ճամբային ալ անանց (չբնազ) ըլլալը ևս մենուն յայտնի է։ Երբոր Փաւստոսի պատմութեան ամէն հին և նոր մեղի ծանօթ եղած օրինակները մէկ կերպով կը զոյգեն յիշեալ խօսքերը, և երբոր թէ ազգային և թէ օտարազգի մատենագիրներուն ոչ մէկը Փաւստոսի Յոյն ըլլալը չվկայէր, հիմակուաններուն այլևայլ կարծիքները անհիմն ու անտեղի են։ Եւ ինչ զատ քանի որ իւրաքանչեւ Յոյն ըլլալուն համար՝ իր ժամանակակիցներէն ապացոյց մը չկայ նե, անոր իր անձին համար ըրած վկայութիւնը հերքող մեծ յանգգոնութիւն ու անիրաւութիւն ըրած կըլլայ։

Եւ ալ յիշենք հարեանցի մը թէ՛ մեր առաջին դատաքննութեանը մէջ Փաւստոսի ազգական Հայ Բագ (Սահառանկութեան բանտարկութեանը) Սուրբ Սամբիկանեանի սպաննուիլը հասկըցունելու համար «Ինչպէս որ Իսթաւր Բագը ամէն ժամանակ և մանաւանդ ինքնապէս յառաջ զնախաջ մը ազգաբնակչաց հարցին անպայաւան և Սահառանկաց քանի մէջ ալ օրինակները իւր վերոյ գրեալ փաստերուն տը կարութիւնը ճանչալով՝ ուրիշ ճամբայ մըն ալ կը բռնէ։

(1) Տես լրագրոյ նախընթաց թիւը։

նախընթացին, ուստի Փաւստոսի ազգական Հայ ըլլալը՝ ազգին գեղեցիկը զարմանալի բեպ մըն է» ըսելով՝ Հայաստանեայց հնախոտութեան բնատրոյն 385-386 երեսները ցցուցեր էինք, ուր Փաւստոսի ազգականի բնութեամբը՝ Սուրբ Հայ սպաննուիլը կը պատմուի։ Եւ թէ՛ ձեռագիրն մէջ գրուած 385-386 թիւերը լրջաւոր լրագրութեան պատուական լրագրին մէջ սխալմամբ 285-286 թիւերն են։ Պատուելին այս թիւերը 1851 փոխելով՝ վերջապէս կրթութեան գումարի պէս «Եւ ինչպէս ինչ վարդապետութեան կրթութիւնը և իմաստից խնդիրները լրջաւոր թուանշաններու և տառասխաններու կրթիւ կը բնայ։ Եւ ինչպէս ըստ քաղաքութեանիս բաւական է ցուցունելու թէ՛ մեր կողմէն վարդապետութիւն բանուած չէ և միանգամայն հրապարակաւ կը յայտնուի թէ՛ մեր վարդապետութիւնը ստորմած ենք և ոչ կարօտ ենք այս արհեստին։ Եւ ընկերութիւնը՝ բառի համար առի կամ բերականական կանոններու վրայ ըլլալը նե՛ Հայաստանի սրբազորութեանց վերջը չէր իգար։ Պատուելին խոստովանել չուզած եօթը սխալներէն մէկուն վրայ ըրած մեր առջի քննութիւնուս դէմ յառաջ բերուած ձախորդ և շինծու ապացոյցներու ինչ ուժ և արժէք ունենալը ցուցունելու համար առաջին բառական սեպեցինք։

Փաւստոսի յառաջաբանին (երես 2.) «Ինչ ժամանակից (Յոնաց) խօսքերը թէ և Պատուելին ներգործական ու կրաւարական բայերուն տէր բայի ներուն և սեռի խնդիրներուն կանոնացը ականջ չիկախելով կամ գուցէ չիգիտնալով՝ կը փոխուի ու ինչպէս ինչպէս... զիւր ժամանակիցի (Յոնաց) ինչ» կը գրէ։ Բայց և այնպէս Փաւստոսի Յունութիւնը չեն հաստատուիր Բագը նման անհիմնէ նաև Փաւս-

տոսի վեցերորդ դպրութեան Ժգ գլուխը (երես 260) «Իսկ արդոյ ամենայն պապականից» տալ զնեքնէ գտնելու թիւն խօսքերը՝ զգընդ տեղը բռնելով ըսելով թէ՛ Փաւստոս անուամբ յիշուած Յոյն եւ պիսկոպոսը կարելի է թէ ինքն է։ Ստանաւորոր լրջակ Տիրանեանի ժամանակը Հայոց աշխարհը երկուքի բաժնուելով՝ Յունաց և Վարսից տէրութեանց տակը անցնելէն ետքը՝ եղած պատմութեան վրայոք իւրաքանչեւ գրեցին մէջ գտնուած Ժգ գլուխներուն՝ բուն Փաւստոսի հարազատ գրուած չըլլալը կը վկայեն՝ Փաւստոսի ժամանակաւ ինչպէս և Պատուելին մօտ և անոր պատմութեան հարազատ օրինակը կարգադրող Վաղար Փարբեցիին հետեւեալ խօսքերը։ «Պատմեալ զայս ամենայն Փաւստոս ոմն ինչպէս ազգի միջոց զաւորութիւնն լրջակայ որդւոյ Տիրանայ, առորով թագաւորութեամբ բաժանեալ աշխարհս Հայոց՝ պատուեցաւ յերկուս ծուէնս ըստ օրինակի հնացեալ ձորձոյ և աւարտեալ աստանազան պատմութիւն իւրոյ մնացուցեալ հանգոյց» (Երես 8.)

Փարբեցիին աս արժանահաւատ վկայութիւնը կարգադրող կրնայ մի չգիտնալ թէ՛ Փաւստոսի պատմութիւնը Հայաստանի բաժանմամբ ինչպէս և թէ մնացած Ժգ գլուխները ետքը ուրիշ ձեռք յաւերած են։ Ուստի և Փաւստոսի հարազատ գրուած չէ։ Պատուելին՝ կուզէ նե՛ թող իր տրաւմաբանութիւնը ասանկ խախտու հիմանց վրայ հաստատէ։ Բայց մենք չուզեցինք երբեք և չենք ուզեր ոչ հիմա և ոչ ետքը մեր նախնեաց պատմական ստուգութիւններուն հակառակ Պատուելին ինքնահնար փաստերուն հաւատաւորանց յարգը ցորենէն զատելու։ Ուստի կրկին կըսեմք

Նահանգաց մշակութանց վիճակը ստորագրեց և պատուական տեղեկութիւններ տուաւ անոնց վրայոք . որոնք յետոյ Բնակարկի միջոցով Գրոյն մէջ հետզհետէ հրատարակեցան .

ԱՐՏԱՐԻՆ ԵՒ ԵՐԵՎԱՆ

ԱՆԳՆԱՆ . 18-30 Նոյեմբերի . Ուսուցիչ տէրութեան դեպքան վստահաբար Պրեզիդենտական ամսոյս 13-25ին ի պաշտօնէ խորհուրդ մը ունեցաւ ըրտ Ղոհն Ռասէյին հետ , որ պաշտօնէից ժողովին նախագահն է .

— Ինքիւնք մէջ մէկ երկու անանկութիւններ պատահեցան մօտերս . որոց մէկն է Հարնտէն և ընկերք ստորագրութեամբ սեղանաւորները . Լսանոց պարտուց գումարը 60-80 հազար լիւա սխեմներ կը հասնի կըսեն .

— Տէր Նի . օրագիրը կըսէ թէ , Բրուսիոյ կառավարութիւնը վերստին սկսաւ բանախօսութիւններ չորս միջոց լիւա սխեմներ փոխառութեամբ վրայոք երկարէ Զանապարհաց շինութեանը համար . որուն վրայոք յառաջագոյն խօսք եղած էր Լոնտոնի բանի մը երեւելի սեղանաւորաց հետ .

— Հունգարիայի նախորդ ընդհանուր կուսակալ հռչակաւոր Գոստար Միգլիոյ ժողովուրդէն արտաքոյ կարգի մեծարանք և հիւրասիրութիւն ընդունելէն ետեւ , ամսոյս 8-25ին Սոստամբ թընէն մեկնեցաւ Նոր Երթը երթալու .

ԳԱՂԱԻԱ . Փարիզ , 2 Դեկտեմբերի ըստ Նոր տուարի . Բաղադական ծանր դէպքեր տեղի ունեցան այս մայրաքաղաքի մէջ . Լիգային օրէնսդիր ժողովին մեծագոյն մասը յատուկ դիտմամբ մը միշտ դէմ գնելով կառավարութեան առաջարկութեանց , և անոր ու գահերէցին ընթացքին վրայ հաւատարմութիւն չունենալով , Նոր օրէնք մը հաստատեց գործադիր իշխանութեան (բուլվարէ կղերի-թիֆ) պատասխանատուութեան համար . Սահմանադրութեան 45-րորդ յօդուածը , որ կարգիւն գահերէցին երկրորդ անգամ ընտրութիւնը , վերստին հաստատեցաւ և այս յօդուածոյն տնօրէնութեանը դէմ ընթացք մը ունենալով իբրեւ մեծ յանցանք վճռուեցաւ . Լիգային ժողովին այս վարմունքը յայտնի անհաւատարմութեան և թշնամութեան նշաններ էին հասարակապետութեան գահերէցին դէմ . ժամ օրոյ Սոստամբի Նաբոլէոն Պոնապարտը առանց ժամանակ անցընելու փութացաւ իր ձեռքը .

Հայրապետը կը հերքէ ու կը պատասխարէ և աւելն ազգային պատմիչները կը վկայեն թէ՛ այս հերքումը և դատապարտութիւնը 3-6 անգամ կը կենց մեր եկեղեցին զանազան ժամանակ գումարուած ժողովներով . ինչպէս 596 թուին Լեւոնի քաղաքը , 645 թուին Ներսէս (չինոյ ըսուած) կաթողիկոսին ժամանակը դարձեալ Սոստամբի քաղաքը , ինչպէս նա իմաստասիրին ժամանակը Պարտաւ ճաղաքը և այլն , որոնք Չամչեան Հ . Ս . Հայոց պատմութեան երկրորդ հատորին 225-229 , 306 , 345-346 , 352 , 490-564 երեսները կարելի է տեսնալ , ուր թէպէտ հեղինակը կաղալով և կըրցածին չափ այլ ընդ այլ կը պատմէ , բայց և այնպէս կրիստոսովանի Հայոց Հայրապետներուն ընդհանուր ժողովքով քանի մը անգամ Լոնտոնի հերքումը ու դատապարտութիւնը . Լս կընայ տեսնուիլ նաեւ Սոստամբի Սոստամբի պատմութեան երկրորդ հատորի երրորդ գլուխը և մինչև հիմա երբ գուցէ Հարապետի երգերուն մէջ , Ս . Լիգային 1833-1834 թուին տպուած Չայաքալ Հարապետի մէջ , Կոստանդնուպոլիս 1807 թուին տպուած ձեռնագրութեան Սէփ Սալապի մէջ , քահանայից և վարդապետաց ձեռնագրութեան կանոնաց 260 երեսը . դարձեալ 1828 թուին Կոստանդնուպոլիս Կարապետ պատրիարքի հրամանաւ տպուած Լիգային Սոստամբի Հրապետի Լիգային Կարապետի 398 և 460 երեսները և ուրիշ շատ տեղուանք , որոնցմէ Լոնտոնի միշտ և ամէն ատեն կը հերքուի .

Ո՞ն յայտարարեց .
(Գրող անունը)

քը ունեցած միջոցները ի գործ գնել . և անմիջապէս ազգային երեսփոխանաց ժողովը լուծեց . մայիսի 31ին հաստատուած ընտրութեան օրէնքը ընկեց , խորհրդանոցին պահպանութիւնը զօրաց բանակին յանձնեց , և իւր գահերէցութեան պայմանաւորութեան մէջ և տարւ տարի , Փարիզ պաշարման վիճակի մէջ դուրս եցաւ , բայց մը զօրավարներ բանտարկեցան , որոց թիւը եւն Հանկուսիէ և Լամուսիէ գորավարները , և Հարրա գնդապետը , որոնք գահերէցին դէմ էին միշտ . Բորթը զինուորեալ և ոտքի վերայ են , և մեծ կուսակցութիւն կը ցուցնեն Նաբոլէոն Պոնապարտին . ի վերայ այս ամենայնի աւելոյժ Փարիզ հանգարտութեան մէջ է .

Բաղադական կուսակցութիւնները՝ մանաւանդ Գաղղիոյ մէջ , մինչոչ զիտաւորութեան և միարանութեան մէջ չեն կրնար մնալ երկար ժամանակ . ուստի այսօրուան օրս Օրինաւորական , Օրէնսներ և Հասարակապետականք իսկ իրենց առջի ջերմեւանութիւնը բազմաթիւ կորսնցուցած կ'երևին . և աւելոյժ ամէնէն զօրաւոր կուսակցութիւնը Գաղղիոյ մէջ բարեկարգութեան և հանգարտութեան կուսակցութիւնն է . Հասարակապետութեան կամ միապետութեան , միւսնոյն նշանակութիւնը ունի բարեմիտ հասարակութեանը համար . միայն թէ անորորութիւնը և վստահութիւնը շարունակուի , և գործաւորները կարող ըլլան հանգարտութեամբ իրենց աշխատանքը վրայ դադարել .

ԲՐՈՒՄԱՆ . Պերլին , 18-30 Նոյեմբերի .

Գալիսի երեսփոխանաց խորհրդանոցը երէկ սովորական հանդիսի բացուեցաւ . Վեհափառ Թագաւորը Հաննովեր գանուելով , անոր կողմէն պաշտօնէից ժողովին նախագահ մօսիւ տը Սանթապիէն ատենախօսութիւն մը ըրաւ . որուն մէջ արտաքին բաղադականութեան վրայոք ամէնէն յիշատակութիւն մը չկար . Բրուսիոյ ներքին վիճակին վրայոք խօսելով՝ գահերէց պաշտօնեան իմացուց թէ , զօրաց բանակին ծախուցը համար սահմանեալ գումարը հարկէ-որ-աւելնայ . տէրութեան եկամուտը ընդհանրապէս աւելի վիճակի մէջ է ըստ , և քանի մը ուրիշ խնդրոց վրայոք խօսելով՝ վերջացուց իւր ատենաբանութիւնը ծանուցանելով , թէ Թագաւորը մեծ փոստահութիւն ունի խորհրդանոցին հայրենաորութեանը վրայ և հետեւաբար կը յուսայ թէ արժանաւոր կերպիւ պիտի որոշուին ազգային ժողովին առաջարկուած խնդիրները .

ՔԱՆԱԳԱՆ ԵՒ ԵՐԵՎԱՆ

ՉԻԼԱՆԻԱ , 7 Դեկտեմբերի .

Ուսուցիչ օգոստափառ Նիկողայոս կայսեր տօնախմբութիւնը երէկ սովորական հանդիսի կատարեց քաղաքի Ուսուցիչ հիւպատոսարանը . Վստահաբար մօսիւ Տիմանով ընդհանուր հիւպատոս և ասպետը՝ ընկերութեամբ հիւպատոսարանին պաշտօնատարաց և Ուսուցիչ հայտակար կէտրին երկու ժամ մնացած Յունաց Լիգա Փոթիին ըսուած մայր եկեղեցին գնաց . ուր հանդիսաւոր պատարագ և պաշտօն մատուցաւ . Լմէն հիւպատոսարանները իրենց դրօշակը բարձրացուցին էին ի պատիւ տօնախմբութեան . նմանապէս քաղաքի ամրոցներէն թնդանութեան արձակեցան ի նշան խնդակցութեան .

— Հռոմէական Հայրէն մեծապատիւ Փափաքեան Յօհաննէս աղան , որ շատ տարիներէ ի վեր Օսմանեան տէրութեան կողմէն ի վերջի մէջ հին գրամները փոխելու գործակալը (մուպահաճը) էր , ամսոյս 1ին իւր մահկանացու պարտքը վճարեց ծերացեալ հասակի մը մէջ . Հետեւեալ օրը , որ էր կիրակի , անոր յուղարկուեցաւ Թեմութեան հանդէսը մեծ փառաւորութեամբ կատարեցաւ . որուն ներկայ գտնուեցան ամէն բրիտանեայ ազգաց երեւելիները , քանի մը հիւպատոսարանաց ատենադպրները , և բազմաթիւ ժողովուրդ . Հանգուցելոյն մարմինը Լատինացուց Սանդա Սարիա եկեղեցին բերուեցաւ հոգեւորական հանդիսի . ուր թաղման կարգը կատարուելէն ետեւ , Պուռնովա գեղը տարին , և այնտեղ թաղուեցաւ .

— Նահանգիս կուսակալ վստահաբար Վազան մարզապետական ոգիէ շարժեալ հայրենաւոր միջոցները ի գործ դրաւ , որպէսզի այսօր հիւստիս Դրանկաց թաղը՝ կամ ուր և իցէ խառնութեան մէջ տակաւններով վստահ չգրուի ծախելու համար . ուսկից սովորի վստահներ ծագիլ . Վանդի յիշեալ խառնութեան մէջ չեն ինչ մէջ մինչև ցայսօր 20-30 և աւելի վստահ կը գտնուին եղեր . Լս ամենապատկաւոր զգուշութեան կարգադրութիւնը բոլոր հիւպատոսարանաց ևս իմաց տրուեցաւ , որպէսզի անոնք ևս իրենց հպատակացը ծանուցանեն .

— Դէքսանդրիայէն անցեալ ամսոյ 25ին կըրէն թէ , հռչակաւոր միստր Սթէֆընսըն ճարտարապետը իւր յատուկ նաւով հասաւ Սանդիա , և ընկերութեան առաւ յատուկ ներքին , զորոնք միւս ճարտարապետներէ զոքսէն էին . և յետ այնորիկ մեկնեցաւ Վահրէ երթալու . ուր պիտի տեսնուի բարձրադաստիւ Բաղադական հետ՝ երկարութեւն չունեցող վրայոք խօսակցելու համար .

— Լիգեալ շարժու բաւական անձրեւ գալէն ետեւ , այս շաբթու օդը պարզեցաւ , հիւսիսէն հովը հաստատեցաւ և պայծառ օրեր կընէ . թէպէտ քիչ մը ցուրտ . Սէմուրի ջերմաչափը 6 աստիճան կընշանակէ .

— Լստրիական Լոյտի ընկերութեան շոգենաւը , որ օտարաբար ամէն հինգշաբթի առաւ օրս կուգար , մինչև այս ժամն որ կէսօր է . տարակիս չհասաւ . ուստի Գաղղիոյ դէպքերուն վրայոք նորագոյն լուրեր չունիմք ծանուցանելու .

Կոստանդնուպոլիսէն դեկտեմբերի 3 ամսու թուով հետեւեալ լուրերը ընկալաք .

« Կայսերական հրովարտական հաճի Հիւսէյն աղան Վարահիսարի տեղակալ կարգեցաւ .

Սիրիմիւրան Սալիս փաշան՝ Ղանիքի կառավարի անուանեցաւ .

Սիրիմիւրան Հասան Հայտար փաշան՝ Կառավարի անուանեցաւ .

Հալիմ պէյը՝ Սայապի համարակալ (տէֆթէ-տար) կարգեցաւ .

Թէհրանէն հասած վերջի լուրերը կը ծանուցանեն թէ Պարսից տէրութեան Սեփ Կարապետ Սիրա թաղի խանը իւր պաշտօնէն զրկուեցաւ . և անոր յաջորդեց իւր եղբայրը Սիրա աղա խանը , որ պատերազմի պաշտօնեայ էր .

ՔԱՆԱԳԱՆ ԵՒ ԵՐԵՎԱՆ

ՉԻԼԱՆԻԱ , 7 Դեկտեմբերի .

Լս շաբթուան եղած գլխաւոր գործողութիւնը՝ 100 կողով Սիրիան վաճառուած է , որուն գինը 105 դրէն որոշեցաւ չէրին . Փալամուտը դիւրաւ վաճառ է միշտ . Լիգիոյ տեսակը 70-72 դրէն կը ծախուի կենդանաւ . իսկ թրեւտու տեսակը՝ 85-90 . Զէթին գինը՝ 222-228 դրէն կենդանաւ . Սեղանամը դիւրութեւն կը ծախուի 910-920 դրէն . Լիգեալ շաբթուանէ ի վեր 10 հազար կենդանաւ չափ տորոն ծախուեցաւ 190-200 դրէն ըստ տեսակին .

Լիգայի քրամափոխութեան .

Լոնտոն 114-114 1/2 հինգեցալ .
Սարսիլիա 179-179 1/2
Թրեստ 340-342

ՉԻԼԱՆԻԱ ԵՒ ԵՐԵՎԱՆ

Լոգոյ վերատեսուէ Լիգային .
Կաղաքեմ հաճիլ հրատարակելու լրագրոյ միջոցաւ , որ պարունի . Տամկաճեանը՝ թէպէտ իւր ամէն ուսմունքը Սեւրոպեան դպրոցին մէջ ըրաւ , բայց բազմաթիւ լեզուն սորվեցաւ առաջնորդութեամբ ստորագրեալ մարզին .

Օմիւռնիա , 6-18 Դեկտեմբերի 1851 .
Դրանստա Պիլիք-օ .

Հրատարակիւ և տեղ լրագրոյ .
Գալիսա Գ . Պալապարեան .

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ԱՐԸԱԼՈՒՍՈՑ ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ
ՅԱՆՎԱՐԻՅՈՒՄԻ